

Församlingarnas
Hållbarhetsanalys

 Equmeniakyrkan

Innehåll

Inledning	2
Fastighet	4
Gudstjänst	6
Ledning	7
Internationell mission	9
Lokalvård och uthyrning	10
Equmenia-styrelse	11
Scout	12
Tonår	13
Övriga Equmenia	14
Inköp	15
Diakonal verksamhet	16
Sång och musik	17
Övriga grupper	18
Mall för handlingsplan	19

Inledning

Den kristna tron menar att människan är skapad för gudsgemenskap, och i den gemenskapen är människan tänkt att leva i harmoni med både Skaparen och skapelsen. Den egoism och girighet som drivit jorden till klimatkris är i grunden synd – alltså bortvändhet från Gud.

Den kristna tron erbjuder möjligheten till en omstart. Omvändelsen tillbaka till gudsgemenskap är möjlig genom att Gud har sökt upp människan och öppnat väg till förnyad och fördjupad gemenskap. Genom Jesus Kristus kallas människan att följa Gud – att leva sitt liv här och nu i gemenskap med Skaparen själv. Med Andens kraft och hjälp kan människan verka för återställd harmoni i skapelsen, och i alla människans relationer. Vi vet att den här världen ännu inte lever i den fulla harmoni som är dess syfte. Vi får inte blunda för detta, men inte heller glömma bort att vårt mål är Guds rike. Arbete för hållbarhet är lärjungaskap och en viktig del i Guds mission i den här världen.

Hållbar utveckling handlar om att åstadkomma så mycket positiv påverkan som möjligt i sin omgivning. Vi kan bidra positivt genom val i vår egen privata livssituation, men genom att inspirera och underlätta för andra att göra hållbara val åstadkommer vi tiofalt eller hundrafalt större positiv påverkan. Att värna hela Guds skapelse är en grundläggande del av kärleksbudskapet och den kristna tron. Församlingen har en stor potential att bidra med positiv påverkan genom alla de verksamheter som bedrivs i församlingen.

Att vårda och värna skapelsen innebär att bidra till att alla människor har ett värdigt liv med god livskvalitet och till en välmående natur med en rik biologisk mångfald. Hållbarhet är i grunden kopplat till det kristna budskapet.

Syfte

Syftet med Hållbarhetsanalysen är att församlingens olika verksamheter får reflektera över hur de bidrar idag och kan bidra ännu mer framöver till en hållbar samhällsutveckling. Genom reflektion och dialog kring ett antal frågor är tanken att ni ska identifiera nya sätt att sprida positiv påverkan.

Det finns ingen förväntan på att en verksamhet ska svara ja på alla frågor i analysen. Frågorna är en källa till inspiration och det är upp till varje församling och verksamhet att själv sätta ambitionsnivån och identifiera de aktiviteter som ni vill genomföra utifrån era förutsättningar. Att göra så mycket som vi orkar med så att vi mår bra är också hållbarhet.

Frågorna är ett stöd i arbetet, men är inte heltäckande. Förhoppningsvis identifierar ni även andra aktiviteter som också bidrar till en ökad hållbarhet i församlingen och i världen.

Tillvägagångssätt

Beroende på vad som passar bäst för er församling kan ni gå till väga på olika sätt. Ett sätt kan vara att samla alla grupper som berörs av analysen till en heldag när ni har en gemensam start och introduktion till verktyget. Det är också ett bra tillfälle att prata om församlingens ambitioner och vilja med sitt hållbarhetsarbete. Om det är svårt att få till går det också bra att varje grupp möts för sig när det passar dem och gör analysen. Ni i gruppen som är ansvarig för exempelvis fastighet eller internationell mission går då igenom de påståenden som är upprättade för er grupp och reflekterar om påståendena utifrån er situation.

Som ett stöd för att hjälpa er vidare finns det också en mall för en handlingsplan. Den kan ni använda om analysen gör att ni får syn på någonting ni vill utveckla i församlingen. När ni fyller i mallen för handlingsplanen får ni svara på olika frågor som ger er bästa förutsättningar för att genomföra det ni har planerat. Då får ni en tidsplan, en plan för vem som ska göra vad och när ni ska följa upp och utvärdera resultatet. Det är också en bra idé att också genomföra hela analysen med jämna mellanrum för att hela församlingen ska få syn på vilka framsteg som har gjorts.

Hållbarhetsanalysen är under ständig utveckling. Har ni idéer för nya frågor, grupper eller områden som kan inkluderas i kommande versioner? Maila Henric Götelfelt: henric.gotefelt@equmeniakyrkan.se.

Fastighet

Våra kyrkobyggnader och fastigheter utgör en utmärkt resurs för oss att ställa om och bli skapelsevänliga. Men det gäller att vi förvaltar och utvecklar våra fastigheter på ett klokt sätt. Sannerudskyrkan i Kil har anlagt en äng i stället för gräsmatta utanför sin kyrka. Att skapa fler ängar är en viktig insats man kan göra för den biologiska mångfalden i ens absoluta närhet. Låt kyrkans gräsmatta bli en plats med större artrikedom! Ni kan komplettera ängen med insektshotell och att sätta upp en skylt för att inspirera fler i samhället att ta efter. Vad kan ni göra med er fastighet?

Sannerudskyrkan i Kil har anlagt en äng i stället för gräsmatta utanför sin kyrka

Frågor ni kan ställa er

ENERGI

- Använder vi miljömärkt el?
- Använder vi förnyelsebart producerad värme?
- Använder vi egenproducerad el?
- Mäter och följer vi upp vår energianvändning och vidtar åtgärder för att minska energianvändning?
- Eftersträvar vi energieffektiv utrustning som minskar energiförbrukningen vid investering i ny utrustning?
- Är det möjligt att ladda elfordon i anslutning till vår fastighet?
- Är ventilationen klimatsmart och energisnål?

UTOMHUSMILJÖ

- Nyttjar vi vår fastighet så att den gynnar den biologiska mångfalden, genom tex. ängar, blommande buskar, insektsbon, gamla/döda träd med mera?
- Använder vi gräsklippare och annan trädgårdsutrustning som drivs fossilfritt?
- Om bensin används, köper vi alkylatbensin som innehåller färre skadliga ämnen?
- Sker ogräsbekämpning manuellt eller med miljöanpassade medel som ogräsättika och liknande?
- Kan dagvatten infiltreras i mark inom fastigheten för att minska risken för översvämningar?
- Kan dagvatten nyttjas till bevattning på fastigheten?
- Har vi gjort en riskbedömning av extremväderrelaterade risker för vår fastighet, tex. skyfall och stormfällning av träd?
- Har vi cykelställ utanför kyrkan?

MINSKAD MILJÖPÅVERKAN

- Vid investeringar i utrustning, ber vi att få information om hur leverantören arbetar med att minska negativ miljöpåverkan?
- Vid investeringar i utrustning, ber vi att få information om hur leverantören arbetar med att mänskliga rättigheter och att motverka korruption genom att efterfråga exempelvis Fairtrade-märkning?
- Vid investeringar i utrustning, ställer vi krav avseende miljö på leverantören genom att efterfråga märkningar som exempelvis Svanen, KRAV, EU-ekologiskt?
- Har vi satt upp mål för minskad miljöpåverkan från vår fastighet, t ex. energianvändning, klimatpåverkan?
- Har vi installerat vattensnål teknik (t ex. snålspolande toaletter, kranar och bevattningssystem)?
- Ställer vi miljökrav på byggnadsmaterial vid om- eller nybyggnation?
- Källsorteras avfall från verksamheten?
- Är vår fastighet tillgänglighetsanpassad?

Gå vidare

Är det något av de här områdena som ni vill gå vidare med? Då kan ni skapa en handlingsplan för ert arbete med hjälp av mallen på sidan 18. Den hjälper er att få till en bra plan för ert arbete.

Behöver ni inspiration kring vad ni kan göra finns Equmeniakyrkans Verktygslåda i klimatnödläget: equmeniakyrkan.se/verktygslada/

Gudstjänst

I gudstjänsten får vi samlas tillsammans och inför Gud. Det är i gudstjänsten vi i ord och ton, bön och handling får uttrycka vår tro och vårt framtidshopp. Det är också där vi skapar vår teologi. Att låta skapelsen, klimatet och naturen ta plats i gudstjänsten är därför en viktig del i omställningen. I Equmeniakyrkan Eksjö har man skapat en särskild förbönsplats i kyrkorummet för skapelsen. Hur kan ni utveckla er gudstjänst?

Frågor ni kan ställa er

- Kommer en helhetssyn på sambandet mellan kristen tro och hållbar utveckling till uttryck i gudstjänsten?
- Arbetar vi med teman i gudstjänsten med inriktning på skapelseomsorg?
- Tar vi upp kollekt till natur, miljö- och/eller sociala projekt?
- Är vår gemenskap öppen för alla och bemöter vi besökare med respekt och omtanke?
- Uppmuntrar vi våra medlemmar att hälsa på och möta nya besökare i vår kyrka?
- Använder vi ekologiska och/eller fairtrademärkta produkter vid nattvarden?
- Använder vi glutenfria och alkoholfria produkter vid nattvarden?
- Använder vi dekorationer från naturen (inkl. trädgården) eller köpta blommor som är ekologiska, fairtrademärkta eller närodlade när det är möjligt?
- Använder vi stearinljus som är fria från palmolja eller innehåller palmolja från certifierade odlingar, tex. Svanenmärkta ljus?
- Skapar vi mötesplatser för samtal om skapelseomsorg vid kyrkfikat?
- Serverar vi dryck som är ekologiskt och fairtrademärkt vid kyrkfikat?
- Serverar vi bakverk som innehåller ingredienser som är ekologiska och/eller fairtrademärkt, alternativt närproducerade vid kyrkfikat?
- Finns det alternativ som är glutenfria respektive sockerfria vid kyrkfikat?

Gå vidare

Är det något av de här områdena som ni vill gå vidare med? Då kan ni skapa en handlingsplan för ert arbete med hjälp av mallen på sidan 18. Den hjälper er att få till en bra plan för ert arbete.

Behöver ni inspiration kring vad ni kan göra finns Equmeniakyrkans Verktygslåda i klimatnödläget: equmeniakyrkan.se/verktygslada/.

Studieförbundet Bilda har tagit fram flera studieguider till aktuella böcker om teologi: bilda.nu/amnen/klimat-och-miljo.

I Equmeniakyrkan Eksjö har man skapat en särskild förbönsplats i kyrkorummet för skapelsen.

Ledning

I en församling arbetar vi både med det långa och korta perspektivet. Ledning och styrelse har ansvar för de långa, strategiska besluten som visar på riktningen för församlingen medan församlingens liv finns i den dagliga och veckovisa verksamheten där många mindre beslut fattas.

De här tidsperspektiven hänger förstås ihop, de långsiktiga besluten som fattas av styrelse och ledning konkretiseras av de mindre besluten i församlingens olika verksamheter. En viktig del i en församlings hållbarhetsarbete är alltså att stora och små beslut sker i hållbar riktning.

En hållbarhetspolicy kan vara ett mycket bra stöd för det! Där kan ni samla vad ni tycker och tänker kring att vårda skapelsen, vad det innebär för er i praktiken och hur det ska ta sig uttryck i den dagliga verksamheten. Ni behöver inte heller skriva en policy själva! I Örebro träffades flera olika församlingar och skrev en gemensam policy. Tillsammans blir vi klokare! Hur spelar hållbarhet in i besluten ni fattar på ledningsnivå?

Frågor ni kan ställa er

STYRDOKUMENT

- Har vi en hållbarhetspolicy?
- Har vi en resepolicy för anställda?
- Arbetar vi aktivt för att anställda och ideellt engagerade känner till hållbarhetspolicy och andra dokument som rör vårt hållbarhetsarbete?
- Har vi satt upp mål för hur vårt hållbarhetsarbete ska utvecklas?
- Finns det rutiner för att identifiera och leva upp till kraven i tillämplig arbetsmiljölagstiftning?
- Finns det rutiner för att genomföra riskbedömningar avseende såväl fysiska som psykosociala risker för anställda och ideellt engagerade?
- Reflekterar vi regelbundet över vad en helhetssyn kring kristen tro och hållbar utveckling innebär för oss och vår verksamhet?
- Fortbildar vi oss i frågor som rör sambandet mellan kristen tro och hållbar utveckling?
- Gör vi årligen en genomgång/uppföljning av församlingens hållbarhetsarbete där vi tittar på vad vi har gjort och vilka förbättringar det har inneburit?
- Mäter och följer vi upp fastighetens och de anställdas klimatbelastning (i tjänsten) och sätter mål för minskad klimatpåverkan, exempelvis genom olika digitala beräkningsverktyg?
- Har vi satt ett mål för när vår verksamhet ska vara klimatneutral, (sett till el, uppvärmning och anställdas tjänsteresor?)

EKONOMISK FÖRVALTNING

- Placerar vi våra tillgångar ansvarsfullt så de bidrar till en positiv samhällsutveckling?
- Tar vi hänsyn till att ekonomiska resurser, naturresurser och mänskliga resurser används på ett ansvarsfullt sätt när vi köper in varor och tjänster?
- När vi gör stora inköp som om- och nybyggnation eller nya möbler exempelvis, gör vi överväganden avseende möjlighet att använda förnyelsebara eller återanvändbara material?

ÖKAT ENGAGEMANG

- Hur ofta genomför vi aktiviteter för att inspirera och uppmuntra församlingens medlemmar och övriga besökare att leva hållbart?
- Deltar vi i lokala och nationella arrangemang utanför kyrkans väggar som främjar hållbarhet för att manifestera kristen tro och kopplingen till hållbarhet?
- Erbjuder vi utbildningstillfällen i hållbarhet för ledare i olika grupper i församlingen?
- Uppmuntrar vi församlingens medlemmar att mäta sin klimatbelastning och att sätta mål för att minska klimatpåverkan och öka sina positiva avtryck?
- Anpassar vi krav och förväntningar på våra anställda och värnar om deras hälsa och välmående i relation till församlingens hållbarhetsarbete?
- Sprider vi information om hur vi arbetar med hållbarhet till andra församlingar för att inspirera dem att också lyfta hållbarhetsarbetet?
- Är vår gemenskap öppen för alla och bemöter vi besökare med respekt och omtanke?

MINSKAD MILJÖPÅVERKAN

- När vi hyr andra lokaler för olika evenemang, ställer vi frågor om hyresvärdens hållbarhetsarbete?
- Ställer vi krav på hållbarhet avseende mat och kaffe om det finns restaurang/café i kyrkans lokaler?
- Stödjer vi projekt som har till syfte att leda till en förbättring av utvecklingsländernas situation?
- Stänger vi av datorer och annan teknisk utrustning när de inte används?

Gå vidare

Är det något av de här områdena som ni vill gå vidare med? Då kan ni skapa en handlingsplan för ert arbete med hjälp av mallen på sidan 18. Den hjälper er att få till en bra plan för ert arbete.

Behöver ni inspiration kring vad ni kan göra finns Equmeniakyrkans Verktygslåda i klimatnödläget: equmeniakyrkan.se/verktygslada/

Internationell mission

Församlingen är en del av en världsvid kyrka och att verka internationellt spelar en stor roll för vilka vi är som församling och kyrka. Missionsuppdraget är globalt och gäller alla. I Equmeniakyrkans världsvida gemenskap delas resurser och behov. I mötet med andra kyrkor berikas förståelsen av evangeliets rikedom. Det hör till kyrkans väsen att vara missionerande, kallad och sänd att tjäna i Guds skapelse som ett redskap för Ordet och Anden, som ett vittne om Guds rike.

Bland Equmeniakyrkans systerkyrkor finns de som drabbas allra hårdast av katastroferna som följer i klimatförändringarnas spår. Därför behöver även det internationella arbetet präglas av hållbarhet och skapelseomsorg. Det syns bland annat genom att Equmeniakyrkan stöttar vår samarbetskyrka i Kongo Brazzaville när de återbeskogar 5000 hektar med fruktträd och andra ätbara grödor. Här visar en av odlarna upp ett av träden. Hur syns skapelseomsorgen i ert arbete med internationell mission?

Frågor ni kan ställa er

- Fortbildar vi oss i frågor som rör sambandet mellan kristen tro och global hållbar utveckling?
- Genomför vi årligen aktiviteter för att öka kunskapen hos församlingens medlemmar och övriga besökare om hållbar global utveckling?
- Stödjer vi internationell mission som har till syfte att leda till en förbättring av utvecklingsländernas situation?
- Arbetar vi för att påverka beslutsfattare att arbeta för en hållbar global utveckling?
- Nätverkar vi med andra församlingar, organisationer eller nätverk i arbete för en hållbar värld?
- Serverar vi fika som är fairtrademärkt och ekologiskt?
- Uppmärksammar vi hur vår livsstil påverkar människor i andra länder?

Gå vidare

Är det något av de här områdena som ni vill gå vidare med? Då kan ni skapa en handlingsplan för ert arbete med hjälp av mallen på sidan 18. Den hjälper er att få till en bra plan för ert arbete.

Behöver ni inspiration kring vad ni kan göra finns Equmeniakyrkans Verktygslåda i klimatnödläget: equmeniakyrkan.se/verktygslada/.

Vår samarbetskyrka i Kongo Brazzaville arbetar med återbeskogning. Här visar en av odlarna upp ett av träden.

Lokalvård och uthyrning

Hur vi förvaltar våra lokaler spelar roll. Valen vi gör kring förvaltning blir ett vittnesbörd kring vår tro och vår övertygelse. Hur vi exempelvis väljer att städa och vilka produkter vi väljer att använda blir ett sätt att omsätta ett engagemang för skapelsen i praktiken. Det är också ofta så att församlingens medlemmar och hyresgäster tar efter rutiner kring exempelvis städning som de har sett i kyrkan och använder dem hemmavid eller på andra platser. Så blev det för Nybrokyrkan i Falun där de gjorde om sina städrutiner och ersatte alla olika städmedel med ättika, bikarbonat och såpa. Kyrkbyggnaden städas med hållbara metoder och flera av församlingsmedlemmarna har tagit efter. Hur tar ni hand om era lokaler?

Frågor ni kan ställa er

- Använder vi miljövänliga metoder när vi städar i kyrkan?
- Fortbildar vi oss kring miljövänliga städmetoder?
- Är vi tydliga med vår hållbarhetspolicy till fasta eller tillfälliga hyresgäster och förväntar oss att de följer den?
- Erbjuder vi hyresgäster att delta i arrangemang som bidrar till att höja deras kompetens inom hållbarhet?
- Vet hyresgäster om särskilda riktlinjer för energianvändning?
- När vi hyr ut våra lokaler, är vi tydliga med vårt arbete avseende miljö, mänskliga rättigheter och att motverka korruption och vilka förväntningar vi har på hyresgästen då de använder våra lokaler?

Nybrokyrkan i Falun gjorde om sina städrutiner och ersatte alla olika städmedel med ättika, bikarbonat och såpa.

Gå vidare

Är det något av de här områdena som ni vill gå vidare med? Då kan ni skapa en handlingsplan för ert arbete med hjälp av mallen på sidan 18. Den hjälper er att få till en bra plan för ert arbete.

Behöver ni inspiration kring vad ni kan göra finns Equmeniakyrkans Verktygslåda i klimatnödläget: equmeniakyrkan.se/verktygslada/

Equmenias ledning

Den kristna tron säger att varje människa är skapad till Guds avbild och därmed oändligt värdefull. Det betyder att varje människa har rätt till ett värdigt liv, fritt från orättvisor, hunger och förtryck. Tyvärr ser världen inte ut så. Fattigdom och orättvisa är utbrett, klimatet blir varmare och människor är med om saker de absolut inte ska behöva uppleva. Det behöver inte vara så här. När en Equmeniaförening bestämmer sig för att göra världen bättre kan det innebära att man försöker göra hållbara val i verksamheten. En hållbarhetspolicy kan vara ett mycket bra stöd för det! Där kan ni samla vad ni tycker och tänker kring att vårda skapelsen, vad det innebär för er i praktiken och hur det ska ta sig uttryck i den dagliga verksamheten. På Riksstämman har alla Equmenias föreningar tillsammans beslutat om en hållbarhetspolicy för Equmenias nationella och regionala verksamhet. Den kan ni använda som inspiration för er egen policy! Ni hittar policyn, filmer och mer material här: equmenia.se/hallbarhet

Hur kan ni utveckla er Equmeniaförening i hållbar riktning?

Frågor ni kan ställa er

- Ingår hållbarhetsperspektiv som en naturlig del i planeringen av Equmenias aktiviteter den kommande terminen/året?
- Genomför vi varje termin aktiviteter med koppling till hållbar utveckling?
- Har vi en hållbarhetspolicy?
- Har vi en policy som visar hur vi ska resa till och från läger och aktiviteter i föreningen?
- Har vi möjlighet att påverka församlingens hållbarhetsarbete?
- Inspirerar vi till hållbara val genom att medvetet undvika engångsartiklar, uppmuntra till återanvändning och undvika ”slit & släng-mentalitet”?
- Serverar vi fika som är ekologiskt, fairtrademärkt och/eller närproducerat?
- Tillverkar vi saker (tex. insektsholkar, saker av återvunnet material m.m.) som deltagarna får ta med hem för att inspirera föräldrar till hållbara val?
- Gör vi saker som deltagarna får ge till andra människor för att visa på glädjen i att ge till andra och för att sprida glädje till andra människor inom och utanför kyrkans gemenskap?

Gå vidare

Är det något av de här områdena som ni vill gå vidare med? Då kan ni skapa en handlingsplan för ert arbete med hjälp av mallen på sidan 18. Den hjälper er att få till en bra plan för ert arbete.

Behöver ni inspiration kring vad ni kan göra finns Equmeniakyrkans Verktygslåda i klimatnödläget: equmeniakyrkan.se/verktygslada/

Scout

”En scout lär känna och vårda naturen” är den sjätte punkten i scoutlagen. Det ligger i scoutingens själva väsen att lära känna och vårda skapelsen. Och att lära känna skapelsen är bland det viktigaste vi kan göra för världen för ju närmare vi kommer naturen desto svårare blir det för oss behandla den dåligt. Det är nämligen svårt att skada den man tycker om. För att uppmärksamma det här extra mycket och inspirera till nya sätt att vårda naturen genomför Equmenia och Scouterna varje år ”40 dagar för klimatet” där scouter i hela Sverige lägger 40 dagar på att göra gott för skapelsen. Men det går utmärkt att använda materialet som de olika bingobrickorna året runt. Hur syns scoutlagens sjätte punkt i ert scoutarbete?

Frågor ni kan ställa er

- Arbetar vi med frågor om sambandet mellan kristen tro och omsorg om skapelsen i scouterna?
- Ingår hållbarhetsperspektiv som en naturlig del i planeringen av scouternas aktiviteter?
- Har vi en tydlig plan för vad vi vill göra för att utbilda och inspirera vår grupps deltagare till hållbara val?
- Genomför vi varje termin aktiviteter med koppling till hållbar utveckling?
- Har vi system som underlättar för samåkning till och från scouterna?
- Vet vi hur vi gör för att anordna miljövänliga och hållbara scoutläger och hajker?
- Har vi tänkt igenom hur vi lagar mat på scoutläger för att minska vår klimatpåverkan genom att exempelvis använda biokolsugnar?
- Får scoutledarna utbildning i hållbarhetsfrågor för att kunna utveckla hållbarhetsarbetet i scouterna?
- Har vi system så att scouterna kan långa exempelvis sovsäckar och inte behöver köpa nytt?
- Inspirerar vi till hållbara val genom att medvetet undvika engångsartiklar, uppmuntra till återanvändning och undvika ”slit & släng-mentalitet”?
- Använder vi stearinljus som är fria från palmolja eller innehåller palmolja från certifierade odlingar, tex. Svanenmärkta ljus, utan att använda ljus med paraffin?
- Serverar vi fika som är ekologiskt, fairtrademärkt och/eller närproducerat?
- Tillverkar vi saker (tex. insektsholkar, saker av återvunnet material m.m.) som deltagarna får ta med hem för att inspirera föräldrar till hållbara val?
- Gör vi saker som deltagarna får ge till andra människor för att visa på glädjen i att ge till andra och för att sprida glädje till andra människor inom och utanför kyrkans gemenskap?

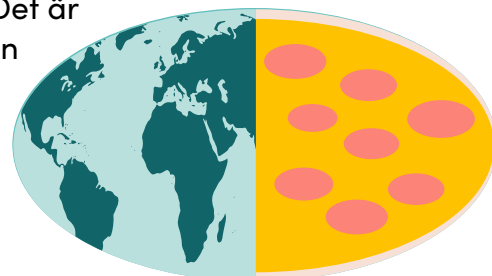
Gå vidare

Är det något av de här områdena som ni vill gå vidare med? Då kan ni skapa en handlingsplan för ert arbete med hjälp av mallen på sidan 18. Den hjälper er att få till en bra plan för ert arbete.

Behöver ni inspiration kring vad ni kan göra finns Equmeniakyrkans Verktygslåda i klimatnödläget: equmeniakyrkan.se/verktygslada/.

Tonår

Equmenia vill vara med och forma en bättre värld! Vi tror på kraften i unga människor och vill ta vara på den. Vi erbjuder en varm och trygg miljö där alla barn kan få vara sig själva och känna sig som hemma. På Tonår får man möta nya människor, få nya perspektiv och pröva nya saker. Därigenom växer man. En sak man kan göra tillsammans är att baka en klimatpizza! Det är ett sätt att få baka pizza ihop och lära sig om vilken mat som är hållbar. Ni hittar instruktionerna till Klimatpizza och andra aktiviteter för att lära sig om klimat och hållbarhet till Equmenias idébank! Den finns på equmenia.se/idebank. Hur kan hållbarhet synas mer på tonår hos er?

Frågor ni kan ställa er

- Arbetar vi med frågor om sambandet mellan kristen tro och hållbar utveckling i tonår?
- Ingår hållbarhetsperspektiv som en naturlig del i planeringen av tonår?
- Har vi en tydlig plan för vad vi vill göra för att utbilda och inspirera vår grupps ledare till hållbara val?
- Har vi en tydlig plan för vad vi vill göra för att inspirera deltagarna till hållbara val?
- Har vi system för att underlätta samåkning till och från tonår?
- Genomför vi varje termin aktiviteter med koppling till hållbar utveckling?
- Tar vi regelbundet upp frågor som mänskliga rättigheter och diskriminering i tonår?
- Har vi riktlinjer för vad vi ska använda när vi behöver konfetti, dekorationer, ballonger osv. för att vi ska göra hållbara val?
- Inspirerar vi till hållbara val genom att medvetet undvika engångsartiklar, uppmuntra till återanvändning och undvika ”slit & släng-mentalitet”?
- Använder vi endast stearinljus som är fria från palmolja eller innehåller palmolja från certifierade odlingar, tex. Svanenmärkta ljus?
- Serverar vi fika som är ekologiskt, fairtrademärkt och/eller närproducerat?
- Vet vi hur vi gör för att planera klimatsmarta tonårsläger?
- Tillverkar vi saker som tonåringarna får ge till andra människor för att visa på glädjen i att ge till andra och för att sprida glädje till andra människor inom och utanför kyrkans gemenskap?

Gå vidare

Är det något av de här områdena som ni vill gå vidare med? Då kan ni skapa en handlingsplan för ert arbete med hjälp av mallen på sidan 18. Den hjälper er att få till en bra plan för ert arbete.

Behöver ni inspiration kring vad ni kan göra finns Equmeniakyrkans Verktygslåda i klimattnödläget: equmeniakyrkan.se/verktygslada/

Övriga Equmenia

Equmenia vill vara med och forma en bättre värld! Vi tror på kraften i unga människor och vill ta vara på den. Vi erbjuder en varm och trygg miljö där alla barn kan få vara sig själva och känna sig som hemma. I Equmenia får man möta nya människor, få nya perspektiv och pröva nya saker. Därigenom växer man. En viktig sak vi behöver lära oss är hur vi kan ta hand om världen och göra den bättre. Ett bra sätt att göra det är att använda sig av Barnens tankesmedja Challenge. Barnens tankesmedja Challenge är ett koncept med utmaningar där barn och ledare får tänka, tävla och prata om rättvisa, tro och framtiden framtaget av Equmenia och Diakonia. Ni hittar Barnens Tankesmedja Challenge i Equmenias idébank paequmenia.se/idebank. Hur mycket får barn och unga lära sig om hållbarhet hos er?

Frågor ni kan ställa er

- Arbetar vi med frågor om sambandet mellan kristen tro och hållbar utveckling i vår verksamhet?
- Ingår hållbarhetsperspektiv som en naturlig del i planeringen av gruppens aktiviteter?
- Har vi en tydlig plan för vad vi vill göra för att utbilda och inspirera vår grupps ledare till hållbara val?
- Genomför vi varje termin aktiviteter med koppling till hållbar utveckling?
- Har vi riktlinjer för att veta vilka val vi behöver göra kring inköp som är hållbara?
- Tar vi regelbundet upp frågor som mänskliga rättigheter och diskriminering i vår verksamhet?
- Inspirerar vi till hållbara val genom att medvetet undvika engångsartiklar, uppmuntra till återanvändning och undvika ”slit & släng-mentalitet”?
- Använder vi stearinljus som är fria från palmolja eller innehåller palmolja från certifierade odlingar, tex. Svanenmärkta ljus?
- Serverar vi fika som är ekologiskt, fairtrademärkt och/eller närproducerat?
- Tillverkar vi saker (tex. insektsholkar, saker av återvunnet material m.m.) som deltagarna får ta med hem för att inspirera föräldrar till hållbara val?
- Gör vi saker som deltagarna får ge till andra människor för att visa på glädjen i att ge till andra och för att sprida glädje till andra människor inom och utanför kyrkans gemenskap?

Gå vidare

Är det något av de här områdena som ni vill gå vidare med? Då kan ni skapa en handlingsplan för ert arbete med hjälp av mallen på sidan 18. Den hjälper er att få till en bra plan för ert arbete.

Behöver ni inspiration kring vad ni kan göra finns Equmeniakyrkans Verktygslåda i klimatnödläget: equmeniakyrkan.se/verktygslada/

Inköp

En stor utmaning vi har att tackla handlar om hur mycket plast vi omger oss med och använder. Dels tillverkas den största delen av all plast av olja, dels resulterar plast i stora mängder av mikroplaster som finns överallt i naturen och i våra egna kroppar. Ett bra sätt att minska sitt användande av plast – inte minst i en församling – är att minimera användandet av plastfolie och istället börja använda dukar av bivax! Det har man gjort i Ansgarskyrkan i Västerås! Så här såg det ut när de gjorde bivaxdukar. Gör ni hållbara inköp idag?

I Ansgarskyrkan i Västerås har man gjort egna bivaxdukar.

Frågor ni kan ställa er

- När vi gör inköp av utrustning/produkter som drivs av el eftersträvar vi att det ska vara energieffektiva utrustningar/produkter?
- När vi köper in livsmedel, eftersträvar vi att de är närproducerade, ekologiska, fairtrademärkta och har en låg klimatbelastning?
- När vi köper in tyger, har de minst en märkning som till exempel ekologiskt, Svanen, ÖkoTex, GOTS, BCI eller Fairtrade?
- Undviker vi engångsmaterial?
- Köps LED-belysning är vi köper in armaturer?
- Väljs miljömärkta alternativ när vi köper in städprodukter?
- Anlitar vi Svanenmärkta tryckerier vid tryckning av affischer och annat?

Gå vidare

Är det något av de här områdena som ni vill gå vidare med? Då kan ni skapa en handlingsplan för ert arbete med hjälp av mallen på sidan 18. Den hjälper er att få till en bra plan för ert arbete.

Behöver ni inspiration kring vad ni kan göra finns Equmeniakyrkans Verktygslåda i klimatinödläget: equmeniakyrkan.se/verktygslada/

Diakonal verksamhet

Genom att dela kan vi minska onödig konsumtion, och på köpet får vi fördjupa relationer till varandra, utmana vårt individualistiska levnadssätt och leva mer som de första kristna som hade allting gemensamt. I tider av kris drabbas också alltid de resurssvaga hårdast, att vi tränar oss i givmildhet är alltså viktigt för hur vi klarar framtida kriser. I församlingen har vi perfekta förutsättningar för att kunna dela med oss av saker till varandra. Att göra det är ett sätt att minska konsumtionen av prylar och minska vår miljöpåverkan. Dela är en tjänst för att underlätta för precis det - att dela! Delatjänsten togs fram av God Jord - kristna för miljö och rättvisa i samarbete med Grön kyrka som ett verktyg för att underlätta för församlingsmedlemmar att dela med sig av saker till varandra. Läs mer och börja dela med er inom församlingen på www.dela.gronkyrka.se. Är ert diakonala arbete hållbart idag?

Frågor ni kan ställa er

- Arbetar vi med och värnar om medmänniskor som lever i ensamhet eller annan utsatthet?
- Uppmuntrar vi företag att efter förmåga anställa personal som på grund av funktionsförmåga, att man är nyanländ eller annan anledning har svårt att hitta arbete?
- Genomför vi egna aktiviteter eller samarbetar med andra organisationer som stödjer personer som lever i utanförskap i vårt närområde?
- Informerar och uppmanar vi församlingsmedlemmar och andra att beakta ekonomiska och sociala frågor vid konsumtion, tex. genom att efterfråga goda arbetsförhållanden eller att välja Fairtrade/UTZ-märkta produkter?
- Lyfter vi regelbundet frågor om givande i församlingen?
- Arbetar vi aktivt för att främja en starkare gemenskap i församlingen?
- Har vi en beredskap för att ta hand om de församlingsmedlemmar som behöver hjälp i händelse av kris?

Gå vidare

Är det något av de här områdena som ni vill gå vidare med? Då kan ni skapa en handlingsplan för ert arbete med hjälp av mallen på sidan 18. Den hjälper er att få till en bra plan för ert arbete.

Behöver ni inspiration kring vad ni kan göra finns Equmeniakyrkans Verktygslåda i klimatnödläget: equmeniakyrkan.se/verktygslada/

Sång och musik

De kreativa uttrycken som dans, bild, gestaltning, sång och musik tar alla våra sinnen i anspråk, och är konsekvensen av att vi är människor skapade till Guds avbild. Musiken och sången är omistliga delar av kyrkan och församlingen. När vi ser över församlingens hållbarhetsarbete behöver vi därför också se till sången och musiken och hur hållbarhet och skapelseomsorg syns är. Det finns många resurser för att lyfta fram skapelsen i sången och musiken i församlingen. Bland annat musikgudstjänsten "Nu sjunger skapelsen sin bön". Ni hittar den och mycket mer på Equmeniakyrkans gudstjänstwebb – gudstjanst.se. Vilken roll vill du att sången och musiken spelar i ert hållbarhetsarbete?

Frågor ni kan ställa er

- Arbetar ni med teman i sången och musiken med inriktning på skapelseomsorg?
- Vilken relation till skapelsen förmedlar ni i er musik?
- Har ni system för samåkning till exempelvis körträningar och repetitioner med band?
- När ni handlar nya instrument och annan utrustning – handlar ni nytt eller tittar ni om ni kan handla begagnat?

Gå vidare

Är det något av de här områdena som ni vill gå vidare med? Då kan ni skapa en handlingsplan för ert arbete med hjälp av mallen på sidan 18. Den hjälper er att få till en bra plan för ert arbete.

Behöver ni inspiration kring vad ni kan göra finns Equmeniakyrkans Verktygslåda i klimatnödläget: equmeniakyrkan.se/verktygslada/

Övriga grupper

Hållbarheten i en församling berör alla delar av församlingens verksamhet och liv. Omställningen till en hållbar värld måste ske på alla nivåer och på alla sätt – alla berörs och behövs när vi skapar en ny värld. Därför finns Equmeniakyrkans verktygslåda i klimatködläge. Där samlar alla församlingar sina olika initiativ de har tagit för att öka hållbarheten i församlingen och i världen. Du hittar den på equmeniakyrkan.se/verktygslada. Hur kan ni öka hållbarheten i er grupp?

Frågor ni kan ställa er

- Arbetar vi med frågor om sambandet mellan kristen tro och hållbar utveckling i gruppen?
- Ingår hållbarhetsperspektiv som en naturlig del i planeringen av gruppens aktiviteter den kommande terminen/året?
- Har vi en tydlig plan för vad vi vill göra för att utbilda och inspirera vår grupps deltagare till hållbara val?
- Tar vi regelbundet upp frågor som mänskliga rättigheter, diskriminering, arbetsförhållanden för människor i utvecklingsländer i gruppen?
- Erbjuder vi tillfällen för reflektion och utveckling av en hållbar livsstil, tex. retreats, pilgrimsvandringar, föreläsningar, bokcirklar, studiecirklar?
- Serverar vi fika som är ekologiskt, fairtrademärkt och/eller närproducerat?
- Inkluderar vi alla genom att erbjuda alternativ som till exempel är glutenfria respektive sockerfria efter behov?
- Erbjuder vi bytesmöjligheter och lånemöjligheter för att inspirera till minskad konsumtion respektive slit & släng-mentalitet?
- Är vår gemenskap öppen för alla och vi bemöter besökare med respekt och omtanke?
- Motverkar vi aktivt all form av diskriminering?
- Lyfter vi frågor om biologisk mångfald och genomför aktiviteter som bidrar till ökad biologisk mångfald?
- Genomför vi utbildningsinsatser som ökar kunskap och sprider engagemang för biologisk mångfald?
- Genomför vi utbildningsinsatser som ökar kunskap och sprider engagemang en klimatsmart livsstil?
- Genomför vi utbildningsinsatser som ökar kunskap och sprider engagemang för acceptans, integration och omtanke om våra medmänniskor?
- Samarbetar vi med andra organisationer/företag/föreningar kring hållbarhet?
- Skapar vi mötesplatser för samtal om hållbar utveckling i eller utanför gruppen?

Gå vidare

Är det något av de här områdena som ni vill gå vidare med? Då kan ni skapa en handlingsplan för ert arbete med hjälp av mallen på sidan 18. Den hjälper er att få till en bra plan för ert arbete.

Behöver ni inspiration kring vad ni kan göra finns Equmeniakyrkans Verktygslåda i klimatködläget: equmeniakyrkan.se/verktygslada/.

Mall för handlingsplan

1. Vilken grupp är ni?

Skriv ner vilken grupp i församlingen ni tillhör.

2. Vad är målet?

Formulera ett mål utifrån era samtal. Ju konkreta desto bättre. Exempelvis "Sätta upp cykelställ vid kyrkan" eller "Be regelbundet för skapelsen i gudstjänsten".

3. Vilka behöver involveras?

Exempelvis den egna gruppen, deltagare/besökare i kyrkan, andra grupper i församlingen (kan hända att andra grupper sätter upp mål inom samma område som er grupp), experter och leverantörer av varor och tjänster.

4. Hur ska vi nå målet?

Exempelvis genom föreläsningar, program i vår verksamhet, upprätta checklistor, bjuda in till samtalsgrupp, att kommunicera förväntningar vid större inköp, investeringar eller genom ändrade vanor och arbetssätt

5. Vad ska ni göra? När ska ni göra det? Vem ska göra det?

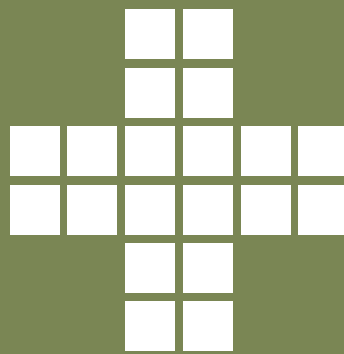
Vad behöver de som ska genomföra aktiviteten för att kunna nå målet? Behöver de exempelvis utbildning, stöd, rådgivning, material eller information?

6. När ska vi följa upp hur det går? Vem ansvarar för det?

Bestäm vilket datum ni ska följa upp hur det går och vem som ser till att det blir av.

7. Uppföljning

Skriv datum och hur ni ligger till vid varje uppföljningstillfälle, samt när målet är nått.

Equmeniakyrkan

